

ГОРИЗОНТ 2020: РАМКОВА ПРОГРАМА ЄС З ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ІННОВАЦІЙ

Урядовий офіс з питань європейської інтеграції

Секретаріат Кабінету Міністрів України

ГОРИЗОНТ 2020: РАМКОВА ПРОГРАМА ЄС З ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ІННОВАЦІЙ

1. СТРУКТУРА ПРОГРАМИ

2. ОСНОВНІ ТИПИ ПРОЕКТІВ В РАМКАХ ПРОГРАМИ «ГОРИЗОНТ 2020»

3. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ТА АСОЦІЙОВАНА УЧАСТЬ
УКРАЇНИ У ПРОГРАМІ «ГОРИЗОНТ 2020»

3. ЯК ПОДАТИ ЗАЯВКУ НА КОНКУРС?

4. ЯК ЗНАЙТИ ПАРТНЕРІВ?

5. ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

Що таке «Горизонт 2020» ?

«Горизонт 2020» - найбільша в історії Європейського Союзу програма, спрямована на фінансування досліджень та інновацій, із загальним бюджетом близько 80 млрд. євро, розрахованим на сім років (з 2014 по 2020 роки). Вона прийшла на зміну 7-й Рамковій програмі ЄС з досліджень і технологічного розвитку (7РП), що діяла з 2007 по 2013 роки.

Програма «Горизонт 2020» покликана сприяти збільшенню числа передових технологій, відкриттів і перспективних розробок шляхом просування ідей з наукових лабораторій до ринку. Заснована на трьох ключових пріоритетах - передовій науці, лідерстві у промисловості та суспільних викликах - програма надає підтримку широкому спектру діяльності, від наукових досліджень до демонстраційних проектів та інновацій, готових до виходу на ринок.

Також, пропонуємо до Вашої уваги діаграму, де показано розподіл фінансових коштів по розділах програми.

Бюджет програми «Горизонт 2020»

Об'єднавши всі науково-інноваційні програми ЄС, включаючи Рамкову програму з досліджень, Рамкову програму з конкурентоспроможності та інновацій, а також діяльність Європейського інституту інновацій і технологій, «Горизонт 2020» пропонує єдиний набір спрощених правил і радикально мінімізує бюрократичні процедури. При розробці програми основним завданням було зробити її більш узгодженою і простою для того щоб максимально полегшити участь у ній, у першу чергу для університетів, науково-дослідних організацій, малих і середніх підприємств як з європейських, так і неєвропейських країн.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ

Яка структура програми?

Для забезпечення максимальної результативності програми «Горизонт 2020» її фінансування зосереджено на трьох основних розділах: **передова наука, лідерство у промисловості та суспільні виклики.**

Передова наука

Передова наука лежить в основі економічного процвітання і благополуччя. Програма «Горизонт 2020» стимулює проведення наукових досліджень найвищого рівня, залучення талановитих і обдарованих особистостей та створення для вчених як у Європі, так і за її межами сприятливого середовища для зміцнення співпраці та обміну ідеями. Програма покликана сприяти підвищенню конкурентоспроможності інноваційних підприємств, створенню нових робочих місць та зростанню якості життя і добробуту.

Розділ «Передова наука» включає в себе чотири схеми фінансування:

- ◆ Європейська дослідницька рада;
- ◆ Програма імені Марії Склодовської-Кюрі;
- ◆ Новітні та майбутні технології;
- ◆ Дослідницька інфраструктура.

Передові дослідження

Фінансуються Європейською дослідницькою радою .

Головне завдання Європейської дослідницької ради (ЄДР) - підвищувати науковий рівень європейських країн за допомогою фінансування, що виділяється на конкурсній основі, а також підтримувати передові дослідження за тими напрямками, які пропонуються самими вченими, керуючись при цьому єдиним критерієм - науковою значущістю досліджень.

Гранти ЄДР виділяються для реалізації дослідницьких проектів науковими колективами, які включають дослідників з однієї або декількох країн. Очолює такий колектив керівник дослідження (principle investigator). Подати заявку на гранти ЄДР можуть як перспективні молоді вчені, так і досвідчені науковці - лідери у своїй сфері. Ніяких обмежень по громадянству і віку здобувачів, а також за тематичними напрямками досліджень не передбачено. Важливо відзначити, що за умовами гранту керівник дослідження зобов'язаний проводити в Європі лише 50% свого робочого часу, тобто немає необхідності в постійному перебуванні в ЄС.

Гранти Європейської дослідницької ради	
Види грантів	Опис
Стартові гранти ЄДР	Підтримка провідних вчених, що виконують наукові дослідження протягом 2-7 років після захисту дисертації. Сума гранту - до € 2 000 000 на період до 5 років.
Гранти ЄДР для перспективних наукових лідерів	Підтримка провідних вчених, що виконують наукові дослідження протягом 7-12 років після захисту дисертації. Сума гранту - до € 2 750 000 на період до 5 років.
Гранти ЄДР для провідних вчених	Підтримка вчених із солідною науковою репутацією - лідерів у своїй галузі, володарів серйозного списку наукових публікацій за останній час. Сума гранту - до € 3 500 000 на період до 5 років.
Гранти ЄДР «Підтвердження ідеї»	Програма адресована тільки тим вченим, які вже отримували гранти Європейської дослідницької ради. Допомагає поєднати дослідження з ранньою стадією комерціалізації їх результатів. Максимальне фінансування становить € 150 000.
Гранти ЄДР на спільну діяльність	Пілотний проект, покликаний надати можливість невеликим групам провідних вчених та їх колективам об'єднати взаємодоповнюючі навички, знання та ресурси для проведення спільного дослідження. Максимальне фінансування становить € 15 000 000 на період до 6 років.

Програма імені Марії Склодовської-Кюрі

Ключовим фактором підготовки нових поколінь провідних вчених є створення умов для їх навчання та кар'єрного зростання, зокрема в рамках програм міжнародної мобільності наукових кадрів. Участь у таких програмах допомагає дослідникам здобути нові знання та досвід, а також повною мірою розкрити свій науковий потенціал.

Програма імені Марії Склодовської-Кюрі (ПМСК) надає підтримку як молодим, так і досвідченим науковцям з метою розвитку їхньої кар'єри через навчання або стажування за кордоном в організаціях

- академічного або неакадемічного сектора.

- З моменту свого створення у 1996 році ПМСК сприяла навчанню

- більше 65 тисяч стипендіатів більш ніж 130 національностей, 30% з яких представляють країни, що не входять до ЄС. Залучаючи вчених з інших країн, ця програма сприяє розвитку міжнародного наукового співробітництва і підтримує мобільність і обмін науковцями між університетами, науково-дослідними організаціями, а також приватними компаніями ЄС та інших країн світу. Як початківці, так і досвідчені вчені будь-якої національності можуть подати заявку і отримати грант.

Програма імені Марії Склодовської-Кюрі	
Види заходів	Опис
Мережі з інноваційного навчання	Мережі з інноваційного навчання підтримують відібрані на конкурсній основі науково-дослідні навчальні програми та програми докторантури. Дані програми реалізуються за допомогою партнерств між університетами, науково-дослідними установами, бізнесом, середніми і малими підприємствами та іншими організаціями з різних країн Європи і світу. (Тривалість гранту - 3-36 міс.)
Обмін кадрами в галузі досліджень та інновацій	Підтримка короткострокового обміну кадрами у сфері досліджень та інновацій на всіх етапах розвитку кар'єри. Передбачає співпрацю між університетами, науково-дослідними інститутами, а також неакадемічними організаціями в Європі та за її межами. Учасники обміну повинні представляти як мінімум три різні країни, мінімум дві з яких мають бути країнами-членами ЄС або країнами, які є асоційованими учасниками програми «Горизонт 2020». (Тривалість гранту - 1-12 міс.)
Індивідуальні стипендії: Європейські стипендії	Передбачається підтримка провідних та найбільш перспективних дослідників за допомогою індивідуальних стипендій для роботи в країнах-членах ЄС або країнах, що є асоційованими учасниками програми «Горизонт 2020» на підставі спільної заявки дослідника і приймаючої організації академічного або неакадемічного сектору. Проект реалізується в приймаючій організації, яка розташована в країні-члені ЄС або асоційованій країні. Стипендії надають дослідникам, які або приїжджають до Європи, або переїжджають в межах Європи. Грант зазвичай покриває видатки на заробітну плату, переїзд з однієї країни в іншу, а також проведення досліджень і накладні витрати приймаючої сторони. (Тривалість стипендії - 12-24 міс.)
Індивідуальні стипендії: Європейські стипендії - Програма реінтеграції	Стипендії на відновлення роботи в науково-дослідній сфері після перерви, повернення до Європи після періоду перебування в іншій країні. (Тривалість стипендії - 12-24 міс.)
Індивідуальні стипендії: Міжнародні стипендії	Міжнародні стипендії надаються науковим співробітникам для тимчасової роботи в третій країні (що не є членом ЄС і не асоційованої з програмою «Горизонт 2020») з умовою обов'язкового повернення в європейську приймаючу організацію на період 12 міс. (Тривалість стипендії - 12-24 міс. для тимчасової роботи за межами ЄС плюс 12 міс. роботи в Європі.)
Співфінансування регіональних, державних і міжнародних програм	Надається додаткове фінансування регіональним, державним і міжнародним програмам науково-дослідних стажувань та розвитку кар'єри. Дана схема може також підтримувати програми отримання наукового ступеня та стипендіальні програми. Учасниками повинні бути юридичні особи, зареєстровані в країнах-членах ЄС або асоційованих країнах, які фінансують або реалізують програми докторантури для отримання наукового ступеня або програми стипендій і грантів для дослідників. (Тривалість підтримки - мінімум 3 міс.)

Новітні та майбутні технології

Збереження лідерських позицій в передових технологіях допомагає забезпечити конкурентні переваги і створити нові робочі місця, які потребують високого рівня підготовки, що, у свою чергу, означає необхідність прогнозування та вжиття випереджальних заходів.

Заходи в рамках розділу «Новітні та майбутні технології» (НМТ) спрямовані на створення оптимальних умов для проведення спільних міждисциплінарних досліджень в нових перспективних галузях науки та інновацій.

Новітні та майбутні технології	
Види заходів	Опис
НМТ відкритого типу	Підтримка спільних досліджень, спрямованих на розробку концепцій радикально нових майбутніх технологій, які перебувають на початковій стадії. На частку НМТ відкритого типу припадає 40% загального бюджету НМТ в рамках програми «Горизонт 2020».
НМТ активного типу	Підтримка досліджень в нових тематичних напрямках і сприяння створенню співтовариств шляхом підтримки ряду перспективних пошукових наукових досліджень, які потенційно можуть призвести до появи взаємодоповнюючих проектів. Проекти даного заходу покликані консолідувати потенційно затребувані промисловістю та суспільством технології майбутнього.
НМТ: Флагманські дослідження	Підтримка амбітних великомасштабних наукомістких міждисциплінарних досліджень, які здатні сформувати основу для майбутніх технологічних інновацій і їх застосування в різних сферах економіки і суспільства. Такі заходи потребують узгодженого підходу до формування пріоритетних напрямів наукових досліджень на загальноєвропейському і національних рівнях. У рамках програми «Горизонт 2020» основна частина підтримки ЄС буде спрямована на два провідних флагманських дослідження, вже відібраних в рамках 7-ї Рамкової програми ЄС: «Графен» (Graphene) і «Проект по вивченню людського мозку» (Human Brain Project).

Інфраструктура світового рівня

Обладнання та устаткування для здійснення досліджень може бути настільки складним і дорогим, що його створення, придбання і використання може перевершити можливості окремих груп дослідників або навіть країн. Прикладами можуть служити лазери високої потужності, спеціалізоване високотехнологічне літакобудування або виробництво та експлуатація морських глибоководних станцій моніторингу, які використовуються для спостережень за зміною клімату.

Подібне обладнання може коштувати мільйони євро і потребувати залучення найбільш компетентних світових експертів. Фінансування з боку ЄС дозволяє залучити ресурси, необхідні для реалізації подібних масштабних проектів, і надає доступ вченим з Європи та інших країн світу до найбільш сучасної і високотехнологічної інфраструктури, що дозволяє проводити нові передові дослідження.

Лідерство у промисловості

Перспективні і стратегічні технології відіграють найважливішу роль у розвитку промисловості та економіки в цілому. Новітні технології виробництва, вдосконалені матеріали, біо- та нанотехнології лежать в основі продукції, яка змінює процес формування галузі: смартфони, високоефективні батареї, легкові автомобілі, наномедицина, інтелектуальна тканина та багато іншого.

Однак одного державного фінансування недостатньо: необхідно стимулювати бізнес до збільшення обсягів інвестування в дослідження, приділяючи особливу увагу тим напрямкам, в яких можливий розвиток інновацій. Це, у свою чергу, призведе до створення нових робочих місць і надасть нові можливості освоєння ринку.

Лідерство у промисловості	
Розділи програми	Опис
Лідерство в перспективних та індустріальних технологіях	Цільова підтримка досліджень, розробок і демонстраційної діяльності, а також стандартизації та сертифікації у сфері інформаційних і комунікаційних технологій (ІКТ), нанотехнологій, удосконалених матеріалів, біотехнологій, передових технологій виробництва та переробки, космосу.
Доступ до фінансового забезпечення ризиків	Допомога компаніям та іншим видам організацій, що займаються дослідженнями та інноваціями, в отриманні спрощеного доступу до позик, гарантій, зустрічних гарантій, а також гібридного, проміжного та пайового фінансування (за допомогою фінансових інструментів). Бенефіціарами можуть бути компанії та інші юридичні особи, розташовані в країнах-членах ЄС або асоційованих країнах.
Інновації на малих і середніх підприємствах	Стимулювання інновацій в малому та середньому бізнесі шляхом надання цільової підтримки підприємствам, що володіють потенціалом зростання і міжнародного розвитку в рамках Спільного ринку та за його межами. Програма включає Інструмент МСП (SME Instrument), бюджет якого передбачений в розділах «Суспільні виклики» і «Лідерство в перспективних та індустріальних технологіях», підтримку ініціативи EUREKA / Eurostars, яка забезпечує фінансування спільних транснаціональних проектів, що реалізуються малими та середніми підприємствами, які активно займаються науковими дослідженнями, та інших заходів інноваційної діяльності.

Суспільні виклики

Підхід, заснований на вирішенні конкретних суспільних проблем, вимагає об'єднання ресурсів і компетенцій у різних галузях знань, технологіях і дисциплінах, включаючи суспільні та гуманітарні науки. Подібна діяльність характеризується різноманіттям - від проведення досліджень до виведення на ринок нового продукту - з акцентом на заходи, безпосередньо пов'язані з інноваціями, зокрема такі як створення пілотних і демонстраційних зразків, перевірка на випробувальних стендах, а також підтримка державних закупівель та ринкового попиту.

Європейським Союзом було визначено сім пріоритетних напрямів, в яких інвестиції в дослідження та інновації можуть принести реальну користь громадянам.:

1 Охорона здоров'я, демографічні зміни і добробут.

2 Продовольча безпека, ресурсозберігаюче сільське і лісове господарство, дослідження морських, прибережних і внутрішніх вод, біоекономіка.

3 Безпечна, чиста і ефективна енергетика.

4 Інтелектуальний, «зелений» та інтегрований транспорт .

5 Зміна клімату, довкілля, ресурсоефективність і корисні копалини .

6 Європа в мінливому світі: інклюзивне, інноваційне, мисляче суспільство.

7 Безпечне суспільство: захист свободи і безпеки Європи та її громадян

Суспільні виклики	
Розділи програми	Опис
Охорона здоров'я, демографічні зміни і добробут	Даний розділ націлений на продовження активного і незалежного способу життя літніх людей та підтримує розвиток нових, безпечних і ефективних видів терапії. Наукові дослідження також вносять вклад у стабільний довгостроковий розвиток систем охорони здоров'я.
Продовольча безпека, ресурсозберігаюче сільське і лісове господарство, дослідження морських, прибережних і внутрішніх вод, біоекономіка	Заходи цього розділу спрямовані на найбільш ефективне і екологічно раціональне використання біологічних ресурсів. Мета - створення ефективної, раціональної та ресурсозберігаючої первинної виробничої системи, що сприяє розвитку відповідних екосистемних послуг і відновленню біологічного різноманіття, поряд з конкурентним і низько-вуглецевим ланцюгом постачання.
Безпечна, чиста і ефективна енергетика	Заходи спрямовані на підтримку переходу на надійні, відтворювані та конкурентні енергетичні системи. Структура розділу включає сім конкретних цілей і сфер дослідження: <ul style="list-style-type: none"> • Скорочення споживання електроенергії та викидів парникових газів в атмосферу; • Постачання дешевої низько-вуглецевої електроенергії; • Альтернативні види палива та мобільні джерела енергії; • Єдина інтелектуальна енергосистема Європи; • Нові знання і технології; • Активна участь громадян у прийнятті рішень; • Підвищення попиту на інновації у сфері енергетики та ІКТ.
Інтелектуальний, «зелений» та інтегрований транспорт	Діяльність розділу спрямована на вирішення чотирьох ключових завдань: <ul style="list-style-type: none"> • Ресурсозберігаючий, безпечний для навколишнього середовища транспорт; • Підвищення мобільності, зниження ускладненості руху, безпека і захищеність; • Світове лідерство європейської транспортної галузі; • Соціально-економічні та прогностичні дослідження, спрямовані на розробку заходів політики, а також вивчення поведінки населення по відношенню до транспорту.
Зміна клімату, довкілля, ресурсоефективність і корисні копалини	В рамках даного розділу здійснюється фінансування досліджень та інновацій за такими напрямками: <ul style="list-style-type: none"> • Забезпечення ефективності використання ресурсів (у тому числі води) і стійкості суспільства та економіки до зміни клімату; • Охорона природних ресурсів та екологічних систем, а також раціональне управління ними; • Збалансоване постачання та використання сировини для забезпечення потреб світового населення.
Європа в мінливому світі - інклюзивне, інноваційне, мисляче суспільство	Мета розділу - боротьба з соціальною ізоляцією, дискримінацією та різними формами нерівності. Планується також проведення досліджень з таких питань, як історична пам'ять, толерантність та культурна спадщина.
Безпечне суспільство - захист свободи і безпеки Європи та її громадян	Заходи в рамках даного розділу спрямовані на досягнення наступних ключових цілей: <ul style="list-style-type: none"> • Підвищення стійкості європейського суспільства до природних та антропогенних катастроф; • Боротьба зі злочинністю і тероризмом; • Посилення безпеки кордонів; • Забезпечення безпеки кіберпростору.

Додаткові розділи

Наука для суспільства та за його участю

Даний розділ спрямований на підвищення привабливості науки (особливо для молодих дослідників), збільшення запиту суспільства на інновації, підвищення рівня інформованості суспільства про передові наукові дослідження, соціальну відповідальність та взаємодію науки і суспільства. Для реалізації зазначених завдань в рамках програми «Горизонт 2020» підтримуються проекти, які передбачають залучення громадян до процесів, що визначають суть проведених досліджень та впливають на повсякденне життя людей.

Європейський інститут інновацій та технологій

Європейський інститут інновацій та технологій (ЄІІТ) відіграє значну роль в інноваційному секторі ЄС. Одне з основних завдань інституту - інтеграція вищої освіти, досліджень та інновацій з метою розробки нових підходів до інноваційної діяльності, формування стійкого зростання і конкуренції, підтримки підприємництва. Інструментом, за допомогою якого здійснюється подібна інтеграція в рамках діяльності ЄІІТ, є «Співтовариства знань та інновацій» (Knowledge and Innovation Communities - KICs), які створюються на базі інституту. За допомогою цих співтовариств ЄІІТ розробляє і тестує нові підходи до управління, фінансування та здійснення інновацій в Європі.

Суспільні та гуманітарні науки

Сфера суспільних та гуманітарних наук є складовою частиною практично кожного напрямку програми «Горизонт 2020». Інтеграція соціально-економічного виміру в розробку, організацію та проведення самих досліджень, у створення і впровадження нових технологій покликана сприяти пошуку оптимальних рішень соціальних проблем.

Ядерні дослідження Євратому

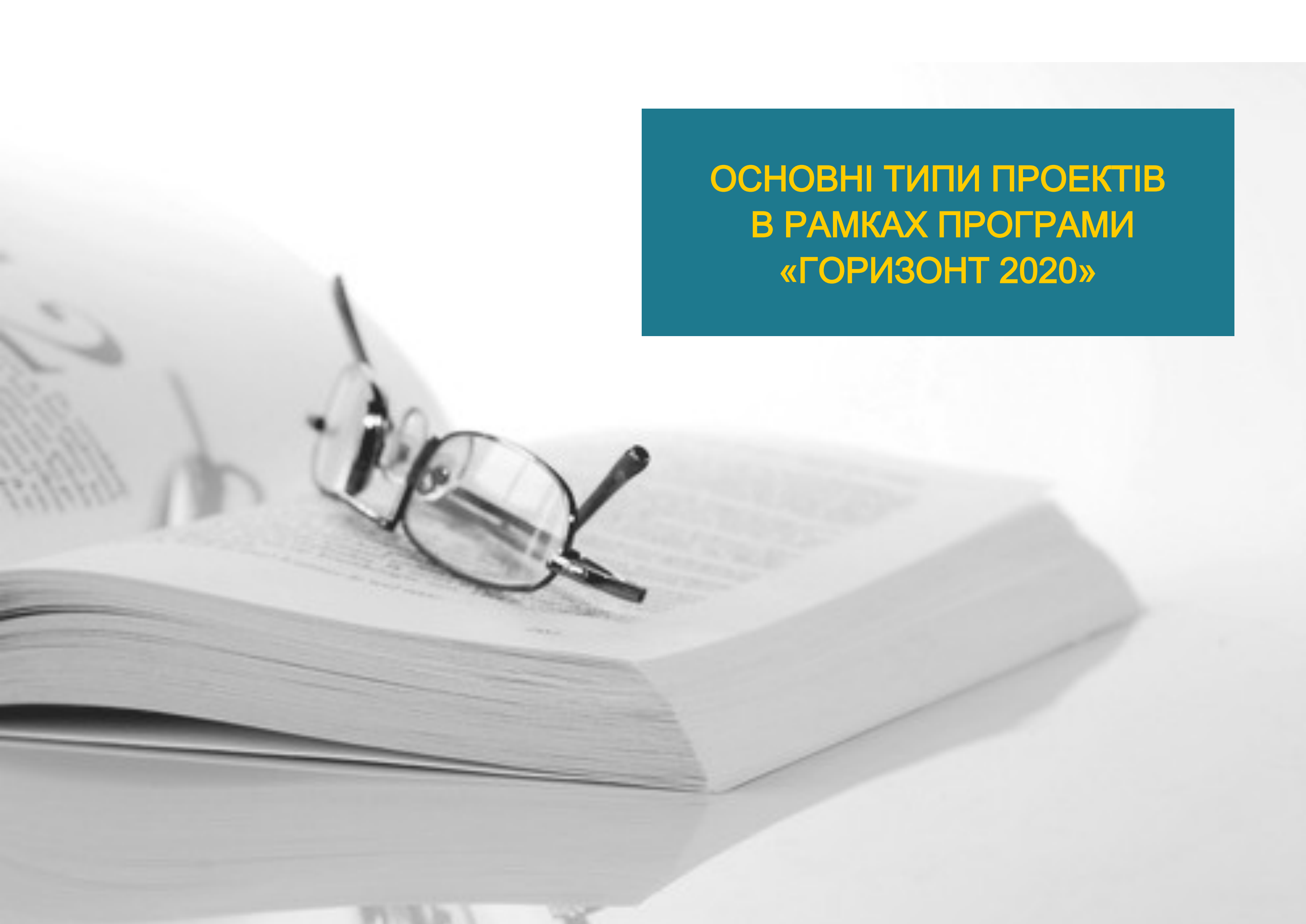
Програма Європейського співтовариства з атомної енергії (Євратом) являє собою додаткову програму з ядерних досліджень та професійного навчання в цій галузі з акцентом на постійне вдосконалення вирішення питань ядерної безпеки та радіаційного захисту. Заходи програми Євратому зосереджені у двох напрямках:

- Поділ ядра та радіаційний захист
- Термоядерні дослідження

Згідно з Договором про Євратом програма діятиме протягом п'яти років, з 2014 по 2018 роки.

Наука для політики - роль Об'єднаного дослідницького центру.

Об'єднаний дослідницький центр є підвідомчою службою Європейської Комісії, що надає незалежну науково-технологічну підтримку політиці ЄС. Фінансування центру здійснюється в рамках реалізації програми «Горизонт 2020».

**ОСНОВНІ ТИПИ ПРОЕКТІВ
В РАМКАХ ПРОГРАМИ
«ГОРИЗОНТ 2020»**

Науково-дослідні та інноваційні проекти

Даний тип проектів складається переважно із заходів, спрямованих на отримання нових знань та дослідження можливості застосування нової чи поліпшеної технології, продукту, процесу, послуги, рішення. З цією метою вони можуть включати в себе фундаментальні та прикладні дослідження, розвиток та інтеграцію технологій, тестування і валідацію на невеликому прототипі в лабораторії або в модельованих умовах.

Тривалість: в середньому 3-5 років.

Умови участі: мінімум 3 незалежних юридичних особи з трьох різних країн-членів ЄС або країн, асоційованих з програмою «Горизонт 2020». Будь-яка кількість організацій з інших країн може приєднатись до консорціуму в якості додаткових учасників.

- Слід зазначити, що це найбільш розповсюджений тип проектів.

Інноваційні проекти

Даний тип проектів складається переважно із заходів, безпосередньо спрямованих на створення схем, планування або проектування нового, зміненого або поліпшеного продукту, процесу чи послуги. З цією метою вони можуть включати в себе створення прототипу або демонстраційного зразка, випробування, пілотне впровадження, масштабну валідацію продукту і випуск для комерційних цілей. Проекти можуть включати обмежену діяльність з досліджень і розробок.

Тривалість: в середньому 2-3 роки.

Умови участі: мінімум 3 незалежних юридичних особи з трьох різних країн-членів ЄС або країн, асоційованих з програмою «Горизонт 2020». Будь-яка кількість організацій з інших країн може приєднатись до консорціуму в якості додаткових учасників. Найчастіше даний тип проектів зустрічається в розділі «Лідерство у промисловості».

Проекти з координації та підтримки

Такий тип проектів складається переважно з супутніх заходів, таких як стандартизація, поширення результатів, підвищення рівня обізнаності і комунікацій, мережева взаємодія, послуги з координації та підтримки, діалог з питань розробки інструментів реалізації політики, навчання і аналіз, включаючи аналіз проектних рішень щодо нових інфраструктур, а також додаткові заходи зі стратегічного планування, створення співтовариств та координації програм у різних країнах. Тривалість: 1-2 роки. Умови участі: мінімум 1 юридична особа, зареєстрована в країні-члені ЄС або країні, асоційованій з програмою «Горизонт 2020». Будь-яка кількість організацій з інших країн може приєднатись до консорціуму в якості додаткових учасників.

Даний тип проектів зустрічається рідше, ніж проекти перших двох типів і зазвичай у рамках розділів «Лідерство у промисловості» або «Суспільні виклики».

Співфінансування ERA-NET

Співфінансування ERA-NET в рамках програми «Горизонт 2020» запроваджено для підтримки партнерств державних організацій, включаючи спільні програмні ініціативи між країнами-членами ЄС. Додаткове фінансування з боку ЄС може бути залучене для проведення міжнародних конкурсів. Ініціатива заснована шляхом об'єднання раніше існуючих програм ERA-NET і ERA-NET Plus та реалізується за допомогою «заходів зі співфінансування програм». Її застосування можливе для програмної співпраці на будь-якому етапі науково-дослідного та інноваційного циклу.

Основна і обов'язкова складова програми співфінансування ERA-NET - проведення спільного конкурсу, в рамках якого здійснюється співфінансування усіма організаціями-учасниками міжнародних дослідницьких та інноваційних проектів. Сформовані консорціуми можуть реалізовувати також інші заходи, включаючи спільні конкурси без додаткового фінансування з боку ЄС.

Інструмент для підтримки малих і середніх підприємств

Спрямований на всі типи інноваційних ініціатив для малих та середніх підприємств, які демонструють прагнення до розвитку, зростання і виходу на міжнародний рівень. В рамках таких проектів надається поетапне фінансування повного інноваційного циклу, а також додаткові послуги з навчання та супроводу.

Тривалість: перша фаза - 6 місяців; друга фаза - 1-2 роки.

Умови участі: мінімум 1 комерційне мале або середнє підприємство, зареєстроване в країні-члені ЄС або країні, асоційованій з програмою «Горизонт 2020».

A man in a suit is shown from the chest up, looking thoughtfully to the right. He is holding a black marker and drawing a world map on a white surface. The map is composed of dashed black lines connecting several target symbols (bullseyes) across different continents. The background is a light, neutral color.

**МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО
ТА АСОЦІЙОВАНА УЧАСТЬ УКРАЇНИ
У ПРОГРАМІ «ГОРИЗОНТ 2020»**

Міжнародна участь - ключовий елемент програми «Горизонт 2020»

Європейський Союз ставить на меті продовження міжнародної взаємодії у сфері науки та інновацій. Подібна співпраця є не тільки джерелом нових ідей і знань, а й також забезпечує європейським дослідникам і суб'єктам інноваційної діяльності можливість кооперації з провідними науковцями з усього світу.

Даний принцип міжнародної діяльності був формалізований Європейською Комісією в комюніке «Зміцнення і визначення пріоритетів міжнародного співробітництва ЄС у сфері досліджень та інновацій: стратегічний підхід» ([Enhancing and Focusing EU International Cooperation in Research and Innovation: a Strategic Approach](#)). Комюніке був прийнятий у вересні 2012 року та відповідає спільним інтересам країн учасниць у досягненні широких політичних цілей (наприклад, екологізація економіки), та вирішенні проблем, що стоять перед суспільством (таких як охорона здоров'я, старіння населення, зміни клімату і т. д.). Слід зазначити, що з подібними проблемами стикаються багато країн світу, і це обумовлює взаємну зацікавленість у тісній співпраці в галузі науки та інновацій.

Програма «Горизонт 2020» є основним інструментом реалізації Стратегії ЄС з міжнародного співробітництва у сфері досліджень та інновацій. «Горизонт 2020», як і попередня, 7-а Рамкова програма ЄС, зберігає принцип відкритості оголошених конкурсів для міжнародної участі.

Крім того, спільно з ключовими партнерами та регіонами, передбачено проведення цільових заходів, спрямованих на вирішення суспільних проблем і розробку перспективних технологій.

Підтримка таких ініціатив, як COST (Програма європейського співробітництва в галузі науково-технічних досліджень) і EUREKA (Пан'європейська мережа промислових досліджень і розробок) також сприятиме активізації співпраці європейських дослідників з колегами з інших країн.

То які ж переваги асоційованої участі у програмі «Горизонт 2020»

для українських учасників ?

20 березня 2015 року Україна підписала Угоду про асоційовану участь у програмі «Горизонт 2020», що дозволить нашій країні вийти на новий рівень партнерства з ЄС у сфері науки і технологій та значно підвищити ступінь залучення українських науковців, університетів, науково-дослідних організацій і установ до спільних європейських наукових досліджень, створюючи тим самим основу для структурних реформ у науково-інноваційній сфері України.

Українські вчені, університети, науково-дослідні організації та приватні компанії мають змогу брати участь у спільних дослідницьких проектах та подавати заявки на наукові стипендії і програми мобільності кадрів, що надаються Європейською дослідницькою радою, а також Програмою імені Марії Склодовської-Кюрі.

Є низка переваг участі у програмі «Горизонт 2020»:

- ◆ Усі конкурси заявок в рамках програми «Горизонт 2020» повністю відкриті для українських учасників у всіх сферах і галузях.
- ◆ Міжнародне співробітництво в рамках програми «Горизонт 2020» сприяє налагодженню зв'язків між науковцями, бізнесом і промисловістю з різних країн світу.
- ◆ Програма «Горизонт 2020» відкриває доступ до європейських знань, даних, інфраструктур та провідних світових наукових співтовариств.
- ◆ Участь у програмі «Горизонт 2020» надає можливість виводити на міжнародний ринок власні ідеї, ноу-хау і технології.

Україна є одним з провідних міжнародних партнерів ЄС в галузі досліджень та інновацій. Під час реалізації попередньої, 7-ої Рамкової програми ЄС з досліджень і технологічного розвитку, Україна зайняла лідируючу позицію серед країн Східного Партнерства та увійшла до десятки найбільш активних країн-партнерів, поступаючись лише США, Канаді та країнам БРІКС. Наукові установи та вищі навчальні заклади України взяли участь у 126 проектах 7-ої Рамкової програми з обсягом фінансування Європейської Комісії 26,5 млн євро.

Участь України у наукових та інноваційних програмах дає можливість залучати високотехнологічні галузі промисловості України до реалізації проектів і отримувати додаткові замовлення на створення високотехнологічної продукції п'ятого-шостого укладу, сприяючи розвитку промисловості України.

Окрім цього, асоційована участь у програмі «Горизонт 2020» розглядається як важливий етап у розвитку партнерських відносин з ЄС, створенні умов для інтеграції країни в європейські та загальносвітові економічні відносини.

[Наказом Міністерства освіти і науки України від 13 березня 2015 р № 285](#) затверджено перелік національних та регіональних контактних пунктів програми «Горизонт 2020», які надаватимуть підтримку українським учасникам.

Що таке спільний естонсько-український проект «Україна в програмі «Горизонт 2020»?

З метою підтримки євроінтеграційного напрямку українських науково-дослідних установ та організацій, а також для забезпечення максимального використання можливостей, які надає асоційована участь України у програмі «Горизонт 2020», з вересня 2015 року розпочато спільний з Естонською Дослідницькою Радою та Міністерством освіти і науки України проект «Україна в програмі «Горизонт 2020». Партнерську підтримку проекту також надають Міністерство освіти і науки Естонії та Національна академія наук України. Фінансування проекту, який триватиме протягом двох років, здійснюється Міністерством закордонних справ Естонії.

Проект, в першу чергу, покликаний посилити інституційну спроможність цільових груп (представники національних контактних пунктів, члени Програмних комітетів, координатори науково-дослідних проектів) та допомогти Україні щодо її участі у програмі «Горизонт 2020», як рівноправного партнера.

Основним завданням проекту є:

- навчити майбутніх членів програмних комітетів «Горизонту 2020» досягати успіхів у відстоюванні національних інтересів;
- підвищити професійний рівень представників національних та регіональних контактних пунктів, що дасть змогу надавати якісну консультативну підтримку українським учасникам та підвищить їхні шанси на участь у проектах програми «Горизонт 2020»;
- поділитися знаннями та досвідом, здобутими естонськими учасниками, зокрема щодо побудови функціональної інформаційної системи у сфері досліджень та інновацій, лобювання власних інтересів та просування своєї науково-дослідної діяльності на європейських ринках.

Заходи, передбачені проектом включають в себе тренінги, робочі столи, навчальні поїздки, а також участь у конференціях та семінарах.

**ЯК ПОДАТИ ЗАЯВКУ НА
КОНКУРС?**

Інформаційні ресурси

Для полегшення участі у програмі «Горизонт 2020» Європейською Комісією створено в мережі інтернет спеціалізований Портал учасника:

<http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/home.html>

на якому можна знайти оголошення про відкриті конкурси.

Після оголошення конкурсу в конкурсній документації зазначається докладніша інформація про те, які саме питання в галузі досліджень та інновацій повинні бути включені в заявки учасників, що претендують на отримання фінансування.

Портал учасника надає прості і зрозумілі інструкції, а також необхідні електронні засоби для подачі заявки та управління проектами протягом усього періоду їх реалізації:

<http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/funding/guide.html>

На підготовку конкурсної заявки виділяється в середньому 4-6 місяців. Після закінчення терміну подачі заявок проектні пропозиції оцінюються комісією, що складається з незалежних експертів у тих наукових галузях, з якими пов'язаний оголошений конкурс:

http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/wp/2014_2015/annexes/h2020-wp1415-annex-c-elig_en.pdf .

За результатами експертної оцінки проекти, які набрали найбільшу кількість балів, відбираються для фінансування.

Покрокова інструкція з підготовки та подачі проектних пропозицій:

Крок 1. Знайти відповідний конкурс проектних пропозицій.

Європейська Комісія розміщує всі оголошення про конкурси на Порталі учасника. Якщо ви вперше подаєте заявку, то рекомендується ознайомитися з електронним посібником по участі у програмі «Горизонт 2020»:

http://ec.europa.eu/research/participants/docs/h2020-funding-guide/index_en.htm

Це допоможе визначитись з найбільш підходящими тематичними напрямками в залежності від вашого регіону та наукового профілю. Потрібну інформацію можна знайти, використовуючи ключові слова або застосовуючи відповідні фільтри.

Крок 3. Створити обліковий запис на Порталі учасника і зареєструвати свою організацію.

Для того щоб заповнити необхідні форми і відправити електронну заявку на розгляд Європейської Комісії, необхідно спочатку створити обліковий запис на Порталі учасника (зареєструватися):

<https://webgate.ec.europa.eu/cas/wayf?caller=%2Fcas%2Feim%2Fexternal%2Fregister.cgi>

Європейська Комісія веде електронний реєстр організацій, що беруть участь у програмах ЄС з досліджень та інновацій, освіти та культури. Даний реєстр дозволяє здійснювати системний підхід до використання офіційних даних організацій і позбавляє від дублювання інформації.

Крок 2. Знайти партнерів по проекту (або подати індивідуальну заявку від імені дослідника чи дослідницької групи).

- Спільні проекти: в число виконавців більшості спільних проектів повинні входити як мінімум три незалежні організації (юридичні особи) з різних країн-членів ЄС або країн, асоційованих з програмою «Горизонт 2020». Існують різноманітні інструменти пошуку партнерів, деякі з них наведені у розділі «Як знайти партнерів?».

- Дослідник або дослідницька група, які подають індивідуальну заявку: існує можливість подати індивідуальну заявку від імені дослідника або дослідницької групи, зокрема на отримання грантів Європейської дослідницької ради або на участь у Програмі імені Марії Склодовської-Кюрі.

Покрокова інструкція з підготовки та подачі проектних пропозицій:

Крок 4. Підготувати проектну пропозицію спільно з партнерами (для спільних проектів)

Крок 5. Подати проектну пропозицію Європейській Комісії

Для того щоб відправити проектну пропозицію, необхідно скористатися електронним сервісом подачі заявки (Electronic Submission Service), доступ до якого відкритий на сторінці відповідного конкурсу на Порталі учасника. Для заповнення та відправки заявки необхідно увійти на Портал учасника зі своїм обліковим записом. Заявка подається тільки в електронному вигляді координатором проекту.

Крок 6. Оцінка проектної пропозиції комісією незалежних експертів

Кожна заявка, яка надійшла на конкурс, оцінюється комісією, що складається з незалежних експертів, компетентних у тих наукових галузях, з якими пов'язаний оголошений конкурс. Експертна комісія оцінює заявки відповідно до затверджених критеріїв.

Зареєструйтесь у базі даних незалежних експертів програми «Горизонт 2020» і беріть участь в оцінці проектних пропозицій:

<http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/experts/index.html>

Реєстрація безкоштовна. Професори, наукові співробітники та інші висококваліфіковані фахівці з усього світу запрошуються приєднатись до групи зареєстрованих експертів, які на конкурсній основі відбираються Європейською Комісією для проведення оцінки заявок, що подаються в рамках програми «Горизонт 2020».

Крок 7. Підписання угоди про грант

Після того як заявка проходить етап експертної оцінки, який складає близько 5 місяців, учасники отримують повідомлення про її результати. З кожним консорціумом, проектні пропозиції якого були відібрані для фінансування, Європейська Комісія укладає угоду про грант.

Угода містить опис запропонованого дослідження та інноваційної діяльності, строки реалізації та бюджет проекту (кошторис витрат), права та обов'язки сторін, розподіл робіт між партнерами, правила внесення змін та доповнень тощо.

Підписання угоди про грант зазвичай займає три місяці.

Після укладення угоди починається реалізація проекту.

ЯК ЗНАЙТИ ПАРТНЕРІВ?

Інформаційні сервіси з пошуку партнерів

- Проекти програми «Горизонт 2020» (Horizon2020 Projects) :

<http://horizon2020projects.com/all-partner-profiles>

- Національні та регіональні контактні пункти - основне джерело інформації, де можуть надати консультації, практичну інформацію та допомогу з усіх питань, що стосуються участі у програмі «Горизонт 2020». Інформація про мережу контактних пунктів на офіційному порталі «Горизонт 2020»:

http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/support/national_contact_points.html

- Для інформування українських учасників щодо можливостей програми «Горизонт 2020», надання консультацій на шляху від ідеї до реалізації проектів, допомоги у пошуку партнерів Міністерством освіти і науки створено мережу національних і регіональних контактних пунктів, які розподілені відповідно до різних конкурсних напрямків. Усі консультації надаються безкоштовно.

Перелік національних контактних пунктів Рамкової програми ЄС «Горизонт 2020» за тематичними напрямками:

[http://mon.gov.ua/content/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8/2015/07/21/dodatok-1 \(perelik-nkp\) - \(3 \) .docx](http://mon.gov.ua/content/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8/2015/07/21/dodatok-1%20(perelik-nkp)-%20(3).docx)

Перелік регіональних контактних пунктів Рамкової програми ЄС «Горизонт 2020» за тематичними напрямками:

[http://mon.gov.ua/content/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8/2015/07/21/dodatok-2- \(perelik-rkp\) - \(2 \) - \(1 \) .doc](http://mon.gov.ua/content/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8/2015/07/21/dodatok-2-%20(perelik-rkp)-%20(2)-%20(1).doc)

- Сервіс пошуку партнерів Інформаційного порталу CORDIS - одна з найбільших баз даних, де містяться анкети, заповнені потенційними партнерами. На порталі можна залишити запит про пошук партнерів:

<https://cordis.europa.eu/partners/web/guest/home>

- Проекти, що отримали фінансування: можливість пошуку всіх проектів, профінансованих протягом 7-ої Рамкової програми. Інформація містить контактні дані керівників досліджень, безпосереднє звернення до яких може призвести до необхідного результату:

http://cordis.europa.eu/fp7/projects_en.html

Бази даних для пошуку партнерів за різними тематичними напрямками

- ICT Idealist Partner Search - пошук партнерів у сфері інформаційно-комунікаційних технологій. Сервіс включає також корисні рекомендації щодо формування анкети організації: <http://www.ideal-ist.eu/partner-search/pssearch>
- Net4Society - пошук партнерів в галузі соціально-економічних та гуманітарних наук: <http://www.net4society.eu/public/pss.php>
- Nanosciences and nanotechnologies, Materials and new Production technologies Partner search – тут розміщуються оголошення про пошук партнерів у сфері нанотехнологій: <https://www.nmp-partnersearch.eu/index.php>
- SEREN2 - мережа контактних пунктів з питань безпеки: <http://www.seren-project.eu>
- ETNAplus - мережа контактних пунктів з питань транспорту: <http://www.transport-ncps.net>
- Innovative Medicines Initiative Partner Search - сервіс пошуку партнерів в рамках Ініціативи з інноваційної медицини. Ініціатива підтримує формування спільних проектів та мережевих спільнот за участю наукових експертів для розвитку інновацій у галузі фармацевтики. Сайт містить інформацію про підприємства великого, середнього та малого бізнесу, а також про університети: <https://cloud.imi.europa.eu/web/eimi-pst>
- ENV-NCP-Together - мережа контактних пунктів з питань навколишнього середовища: <http://www.env-ncp-together.eu>
- C-Energy+ - мережа контактних пунктів з питань енергетики: <http://www.c-energyplus.eu>
- Enterprise Europe Network Cooperation Opportunities Database - на цьому сайті публікується велика кількість інноваційних та технологічних запитів міжнародних компаній та дослідницьких організацій, які допомагають знайти підходящого партнера для двостороннього співробітництва у сфері бізнесу, інновацій і технологій: <http://een.ec.europa.eu/services/going-international>
- Український консорціум «EEN-Ukraine» : <http://www.iop.kiev.ua/~een/index-ua.html>

Досліднику на замітку

- Дізнатися більше про програму «Горизонт 2020»: <http://ec.europa.eu/horizon2020>
- Портал учасника: <http://bit.ly/H2020PP>
- Реєстрація незалежних експертів для оцінки конкурсних пропозицій: <http://bit.ly/H2020Experts>
- Довідкова служба: <http://ec.europa.eu/research/enquiries>
- Національні контактні пункти: <http://bit.ly/H2020NCP>
- Національний портал програми «Горизонт 2020»: <http://h2020.com.ua/uk/>

* При підготовці використано матеріали Європейської Комісії, Міністерства освіти і науки України, Естонської Дослідницької Ради.

Корисний словник

Передова наука	Excellent Science
Програма імені Марії Склодовської-Кюрі	Marie Skłodowska-Curie Actions - MSCAs
Новітні та майбутні технології	Future and emerging technologies - FETs
Лідерство у промисловості	Industrial Leadership
Суспільні виклики	Societal Challenges
Інноваційні проекти	Innovation Actions
Науково-дослідні та інноваційні проекти	Research and Innovation Actions
Співфінансування ERA-NET	ERA-NET Cofund
Проекти з координації та підтримки	Coordination and Support Actions
Інструмент для підтримки малих і середніх підприємств	SME Instrument
Європейська дослідницька рада	European Research Council - ERC
Стартові гранти ЄДР	ERC Starting Grants
Гранти ЄДР для перспективних наукових лідерів	ERC Consolidator Grants
Гранти ЄДР для провідних вчених	ERC Advanced Grants
Гранти ЄДР «Підтвердження ідеї»	ERC Proof of Concept
Гранти ЄДР на спільну діяльність	ERC Synergy Grants

*Учітесь, читайте,
І чужому навчайтесь,
І свого не цурайтесь.*